



# DE SLAG BIJ BOKSUM

## DOCENTENHANDLEIDING

### Canon van Leeuwarden: De Slag bij Boksum

#### Docentenhandleiding

##### Beschrijving opdracht

Deze opdracht sluit aan bij het venster [De Slag bij Boksum](#) van de [Canon van Leeuwarden](#). De opzet van de opdrachten bij de Canon van Leeuwarden zijn per venster gelijk.

- De leerling gaat enkele historische bronnen bestuderen en hier vragen over beantwoorden.
- Bovenaan het werkblad staat een link naar de Canon van Leeuwarden. Hier kan de leerling (vooraf) de informatietekst lezen en de bronnen (afbeeldingen, filmpjes) raadplegen.
- Onderaan de opdracht staat een extra verwerkingsopdracht, waarin een koppeling wordt gemaakt met het heden en het eigen leven.

##### Tijdvak

Tijd van ontdekkers en hervormers (1500-1600)

##### Kerdoelen primair onderwijs

51. De leerling leert gebruik te maken van eenvoudige historische bronnen en ze leren aanduidingen van tijd en tijdsindeling te hanteren.

52. De leerling leert over kenmerkende aspecten van de tijdvakken. [...] De vensters van de Canon [...] dienen als uitgangspunt ter illustratie van de tijdvakken.

53. De leerling leert over de belangrijke historische personen en gebeurtenissen uit de Nederlandse geschiedenis en kunnen die voorbeeldmatig verbinden met de wereldgeschiedenis.

*(Oriëntatie op jezelf en de wereld, SLO)*

##### Kerdoelen voortgezet onderwijs (onderbouw)

37. De leerling leert een kader van tien tijdvakken te gebruiken om gebeurtenissen, ontwikkelingen en personen in hun tijd te plaatsen. [...] De vensters van de Canon [...] dienen als uitgangspunt ter illustratie van de tijdvakken.

40. De leerling leert historische bronnen te gebruiken om zich een beeld van een tijdvak te vormen of antwoorden te vinden op vragen, en hij leert daarbij ook de eigen cultuurhistorische omgeving te betrekken.

*(Mens en maatschappij, SLO)*

##### Kenmerkende aspecten

- De Opstand in de Nederlanden en het ontstaan van een onafhankelijke Nederlandse staat.

##### Doelgroep

Niveau: bovenbouw primair onderwijs / onderbouw voortgezet onderwijs

**Tijdsduur**

30-60 minuten

**Leeruitkomsten**

- De leerling kan onderzoek doen in historische bronnen (archiefstukken) om antwoorden te geven op onderzoeksvragen
- De leerling kan het verband verklaren tussen de historische bronnen in de opdracht, het venster uit de Canon van Leeuwarden en de koppeling maken met het heden

**Leerlingmateriaal**

Het opdrachtenblad bij het venster [De Slag bij Boksum](#) in de Canon van Leeuwarden (onder het kopje Lesmateriaal)

**Vorbereiding en benodigheden**

- Het opdrachtenblad van de Canon van Leeuwarden (uitgeprint of online)
- De mogelijkheid tot het online raadplegen van de Canon van Leeuwarden: voor het lezen van de informatietekst, het bekijken van bronnen en het opzoeken van informatie

**Beginsituatie van de leerling**

- De leerling is bekend met de kenmerkende aspecten van het tijdvak en verdiepen zich in een historisch voorbeeld uit de geschiedenis van Leeuwarden

**Uitvoering**

- De leerling leest (individueel of klassikaal) de tekst van de Canon van Leeuwarden
- De leerling gaat (individueel of in groepjes) de opdrachten over het venster maken. Hiervoor kan in de Canon van Leeuwarden informatie worden teruggevonden. De leerling kan de historische bronnen in de Canon van Leeuwarden in detail bekijken, evenals eventuele filmpjes.
- Optioneel kan de leerling de extra opdracht onderaan maken. Hierin wordt een koppeling gemaakt tussen het venster en het heden en de eigen leefwereld. De leerling dient de opdracht op een ander papier of online uit te voeren.

Deze opdracht is ontwikkeld door het Historisch Centrum Leeuwarden  
voor de Canon van Leeuwarden (2023)



**HISTORISCH CENTRUM | LEEUWARDEN**

*Antwoorden bij de opdracht over de Slag bij Boksum*

**De Spanjaarden vielen de Friezen op verschillende manieren aan. Noem er twee.**

*Voorbeeld:* het aanvallen van de Friezen met wapens en het in de brand steken van gebouwen

**Naast de kerktoren zie je de plaatsnaam 'Box um'. Welke plaatsnamen staan er nog meer op?**

Wielsryp (Welsrijp), Winsum en Lewarden (Leeuwarden)

**Boksum was niet goed verdedigd. Wat had Leeuwarden wel wat Boksum niet had?**

Een stadswal met stadspoorten

**De tekening is in 1588 gemaakt door Frans Hogenberg, een tekenaar uit Brabant.**

**Hoe betrouwbaar is de tekening, denk je? Leg je antwoord uit.**

Betrouwbaar: de tekening is relatief kort na de gebeurtenis gemaakt door een landgenoot. Echter is de tekenaar niet zelf bij de slag aanwezig geweest, wat de betrouwbaarheid niet ten goede komt.

**Waarom werd in de grond bij Boksum gegraven?**

Voor de aanleg van een kanaal

**Wat is bij het opgraven gevonden?**

Vijf of zes skeletten in een grafkuil

**Waarom vindt de archeoloog het een bijzondere vondst?**

Niet vaak worden meerdere skeletten in één kuil aangetroffen

**Waarom denkt de archeoloog dat de vondst te maken heeft met de Slag bij Boksum?**

Omdat ze in één graf liggen, is er volgens de archeoloog sprake geweest van geweld. Vermoedelijk dat dit de Slag bij Boksum was. Bovendien dateren de skeletten uit deze tijd.